

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízдила v právní věci žalobkyně: **L. H.**, zastoupená JUDr. Jiřím Rajchlem, advokátem se sídlem Jungmannova 1010, Roudnice nad Labem, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 4. 1. 2006, č. 565 828 0089, o kasačních stížnostech žalobkyně a žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 4. 2006, čj. 42 Cad 62/2006 - 8,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 4. 2006, čj. 42 Cad 62/2006 - 8, **se zrušuje** a **v ě c se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud usnesením ze dne 24. 4. 2006, čj. 42 Cad 62/2006 - 8, rozhodl, že: „Podání ČSSZ čj. 565 828 0089 z 5. 4. 2006, které bylo soudu doručeno dne 7. 4. 2006, se odmítá. Nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů“.

V odůvodnění výše zmíněného rozhodnutí soud uvedl, že řízení bylo zahájeno podáním žalované, formulovaným jako postoupení údajné soudní žaloby proti jejímu rozhodnutí ze dne 4. 1. 2006. K tomuto podání nebyla přiložena žaloba, nýbrž pouze dopis označený jako „odvolání“, který byl adresován žalované. Pokud by mělo jít o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, musí být přímo z jejího textu nebo z podstatných okolností jasně patrné, že byla projevována vůle obrátit se na soud a zde podstoupit příslušné přezkumné řízení. V případě, že je podání adresované přímo soudu, lze mít vždy důvodně zato, že se jedná o projev vůle zahájit soudní řízení, přičemž pokud takové podání nemá zákonné náležitosti, mohou být odstraněny postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Opačným případem je, kdy se podatel obrací na správní orgán, proti jehož rozhodnutí brojí. V tomto

případě se může jednat o soudní žalobu za předpokladu, že v něm musí být explicitně vyjádřena vůle zahájit soudní řízení. Jen v takovém případě lze podle soudu přikročit k nápravě případných vad postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. S ohledem na výše uvedené soud vyjádřil právní názor, podle kterého je žalovaná oprávněna postupovat soudu jako žaloby pouze taková podání, která nejsou formulována jako nepřípustná a která obsahují určitý projev vůle zahájit soudní řízení. Podání žalované ze dne 5. 4. 2006 trpí vadou, kterou je neexistence žaloby, když žalovanou postoupenou písemnost za žalobu považovat nelze. Proto bylo podání podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítnuto, přičemž soud uložil žalované, aby se s podáním žalobkyně vypořádala.

Ve včasné kasační stížnosti uvedla žalobkyně výslovně, že chce přezkoumat rozhodnutí žalované ze dne 4. 1. 2006. V doplnění kasační stížnosti ze dne 1. 8. 2008 posléze žalobkyně uvedla, že cílem jejího podání ze dne 27. 2. 2006 nazvaného „odvolání“ a adresovaného žalované, bylo dosáhnout soudního přezkumu rozhodnutí žalované ze dne 4. 1. 2006, kterým byla zamítnuta její žádost na přiznání plného invalidního důchodu. Žalovaná postupovala správně, když její podání posuzovala podle obsahu a postoupila jej krajskému soudu. I přes nedostatky byl z podání základní projev vůle zřejmý. Soud měl žalobkyni poučit a vyzvat k odstranění vad žaloby, teprve až poté mohla být žaloba odmítnuta. Soud však pochybil, když žalobu odmítl, aniž by dal možnost odstranit její nedostatky postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Žalobkyně se neztotožňuje s právními závěry krajského soudu, podle kterých v podáních adresovaných soudu je vůle dosáhnout soudního přezkumu obsažena implicitně, zatímco u podání adresovaných správním orgánům je třeba ji vyjádřit explicitně. To však podle žalobkyně naráží na ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., které výslovně umožňuje podat žalobu u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje. V takovém případě nelze podle žalobkyně klást rozdílné nároky na obsah žaloby podle místa podání a podle místa podání také vyvozovat zcela protichůdné procesní důsledky, zvláště, když alternativa podání žaloby u správního orgánu je pro méně informované žalobce příznivější. S ohledem na výše uvedené proto žalobkyně navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 4. 2006, čj. 42 Cad 62/2006 - 8, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Včasnou kasační stížnost podala rovněž žalovaná, která v ní uvedla, že žalobkyně podala podle § 72 odst. 1 žalobu u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí žaloba směřuje. V daném případě ji tedy žalovaná s průvodním dopisem postoupila krajskému soudu. Průvodní dopis však byl soudem odmítnut. Podle žalované soud nesprávně rozhodl o jejím průvodním dopise, který není a nemůže být předmětem řízení. Žalovaná je podacím místem pro podání žaloby. Soudní řád správní nestanoví žádné náležitosti pro postoupení žaloby správním orgánem. Žalobkyně vyjádřila názor, podle kterého měl-li soud pochybnosti o obsahu jí postoupeného podání, měl je odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Vzhledem k těmto skutečnostem proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. 4. 2006, čj. 42 Cad 62/2006 - 8, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Kasační stížnosti jsou podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustné a žalobkyně a žalovaná (dále též „stěžovatelky“) v nich shodně uplatňují důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Jejich rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnosti jsou důvodné.

Stěžovatelky uvádějí důvod kasačních stížností podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze podat kasační stížnost z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. Stěžovatelky tento důvod kasační stížnosti spatřují v tom, že žaloba byla podána postupem podle § 72 odst. 1 s. ř. s. Pokud soud shledal vady žaloby, měl je odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Teprve poté by bylo možné žalobu odmítnout. Krajský soud však zcela nesprávně odmítl podání učiněné žalovanou a podáním učiněným žalobkyní prostřednictvím žalovanou se dále nezabýval.

Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnosti důvodnými. Při svém právním posouzení přitom vycházel z ustálené judikatury představované jeho rozsudky ze dne 5. 9. 2007, čj. 3 Ads 38/2007 - 21, ze dne 23. 2. 2005, čj. 3 Ads 25/2004 - 22, či ze dne 10. 7. 2008, čj. 4 Ads 22/2008 - 27, dostupnými na www.nssoud.cz.

Podle § 36 odst. 1 s. ř. s. je soud povinen poskytnout účastníkům řízení poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu.

Ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. stanoví, že předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví mu k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Nejvyšší správní soud předně zdůrazňuje, že podle § 72 odst. 1 s. ř. s. může účastník podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, a proto místo podání není určující pro posouzení jeho obsahu.

V projednávané věci byla podána žalobkyní žaloba u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje, tedy u žalované. Podání, která jsou doručována žalované tato posuzuje podle jejich obsahu a pokud shledá, že jde o žalobu napadající jí vydané rozhodnutí, s ohledem na § 72 odst. 1 s. ř. s. ji musí postoupit krajskému soudu. Z tohoto ustanovení však nelze dovodit, že žalovaná má povinnost odstraňovat vady žaloby, která u ní byla podána, resp. ji v takových případech krajskému soudu vůbec nepodávat, jak nesprávně dovozují krajský soud v napadeném rozhodnutí.

Krajský soud sice není vázán názorem učiněným správním orgánem o obsahu podání, má-li však pochybnosti o úmyslu účastníka podat žalobu, má možnost zapsat věc do rejstříku nejasných podání a činit dále úkony podle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vad takového podání. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval, přestože musel mít vzhledem k tomu, že proti rozhodnutí žalované se nelze odvolat a jediným oprávněným prostředkem proti jejímu rozhodnutí je žaloba ve správním soudnictví, kterou lze podat i u žalované a k následnému procesnímu postupu žalované,

kteřá podání jednoznačně považovala za žalobu, minimálně pochybnosti o obsahu podání, tj. o tom, zda bylo podání adresováno soudu a zda se jím podatelka domáhala soudního přezkumu napadeného rozhodnutí. Soud, jemuž byla takto žalovanou postoupena žaloba, není jejím právním posouzením vázán. Má-li však zato, že podání má vady, je povinností soudu tyto vady postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odstranit.

Nejvyšší správní soud k tomu dále připomíná, že ačkoliv je správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal (zde žalovaná), podacím místem pro uplatnění žaloby za účelem zachování lhůty, je třeba poukázat na to, že je zároveň účastníkem řízení o žalobě, a nelze tedy po něm požadovat, aby sám odstraňoval nedostatky žaloby, k čemuž ostatně ani není oprávněn. Jediným orgánem oprávněným a povoláním k odstraňování pochybností o vůli žalobce iniciovat soudní řízení je krajský soud. Nejvyšší správní soud připouští, že s ohledem na obsah i formu podání mohl mít krajský soud pochybnosti o tom, zda se jedná o žalobu. Za tohoto stavu však měl žalobkyni usnesením vyzvat k odstranění vad podání, tyto vady náležitě popsat, stanovit žalobkyni lhůtu k jejich odstranění, a to s poučením o možnosti odmítnutí podání, nebudou-li vady ve lhůtě odstraněny. Takto však krajský soud nepostupoval.

Krajský soud však mimo shora uvedené dále pochybil, když místo toho, aby se zabýval podáním žalobkyně, postoupněm mu žalovanou, odmítl podání žalované. Krajský soud se měl zabývat vlastním podáním žalobkyně, což neučinil. Tím, že krajský soud bez dalšího podání odmítl, rozhodl nezákonně a žalobkyni zamezil v přístupu k soudu. Nejvyšší správní soud doplňuje, že v případě, kdy žalobkyně podle § 72 odst. 1 druhá věta s. ř. s. podá žalobu u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí tato směřuje, je správní orgán povinen žalobu neprodleně předat soudu. Řízení ve správním soudnictví je i v takovém případě zahájeno na základě samotného podání žalobkyně a nikoli přípisem správního orgánu, jímž toto podání soudu postupuje. Z uvedeného vyplývá, že přezkumné soudní řízení nelze zahájit ani na návrh, ani z podnětu správního orgánu. V případě podání správního orgánu tak soud nemá o čem rozhodovat. Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost podotýká, že pokud by podání orgánu veřejné správy bylo způsobilé zahájit soudní řízení, jak dovodil krajský soud, byl by tento orgán v postavení žalobce, a nabízela by se tudíž otázka, kdo je v takovém řízení žalovaným. V dané věci krajský soud žalované podsunul nikde nedeklarovaný úmysl zahájit svým vlastním podáním přezkumné soudní řízení, čímž nejenže pochybil, ale zároveň popřel výše vyložené základní zásady procesu ve správním soudnictví.

Nejvyšší správní soud tedy v posuzovaném případě uzavírá, že pokud žalovaná v souladu s příslušnými ustanoveními zákona postoupila krajskému soudu podání žalobkyně, které považovala za žalobu, společně s předkládací zprávou, měl se krajský soud zabývat obsahem tohoto podání a odstraňovat jeho případné vady, a nikoliv odmítnout přípis žalované, jímž tato pouze realizovala své zákonné povinnosti.

Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení zrušil a krajskému soudu věc vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení bude krajský soud postupovat v intencích § 37 odst. 5 s. ř. s. Krajský soud je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasačních stížnostech rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Ústí nad Labem v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. září 2008

Vlašín

JUDr. Jaroslav
předseda senátu